

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. stwierdził, że M. D. (1) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, to jest emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie: od 30.05.2015 r. do 02.06.2015 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek A. M. (1) oraz, że z wymienionego tytułu miesięczna podstawa wymiaru składek wynosi: na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne tj. emerytalne, rentowe, wypadkowe i na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc:

		Podstawa wymiaru składek				
Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	na ubezpieczenia	na ubezpieczenia	Składka na ubezpieczenie zdrowotne		
	Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne		
(...)	(...)	300,00 zł	0,00 zł	300,00 zł	266,22 zł	23,96 zł

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w dniach: 28.02 -20.03 2017 r. przeprowadził kontrolę w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego przez płatnika składek A. M. (1). Kontrolą objęto okres od 01.2013r. do 12.2015r. Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli z dnia 20.03.2017r. oraz w załączniku nr 2 do protokołu kontroli.

Płatnik składek w okresie objętym kontrolą zawierał umowy cywilnoprawne, którym nadał nazwę umów o dzieło. W toku kontroli przedłożono umowę o dzieło zawartą na okres od 30.05.2015r. do 02.06.2015r. pomiędzy GRUPA (...) A. M. (2) a M. D. (2).

Z treści ww. umowy wynika, że Zamawiający zamawia, Wykonawca zobowiązuje się wykonać dzieło polegające na „Poprowadzeniu spotkania z okazji dnia dziecka w (...) Fabryki - wg autorskiego opracowania”. Ponadto z zapisu umowy wynika, że do wykonania dzieła Zamawiający wyda Wykonawcy na jego żądanie wszelkie niezbędne materiały i narzędzia. Wykonawca zobowiązuje się po zakończeniu dzieła rozliczyć z otrzymanych materiałów i narzędzi oraz zwrócić ,te których nie zużył do wykonania swojego dzieła.

Płatnik składek w dniu 14.03.2017r. złożył pisemne wyjaśnienia m.in. w zakresie umowy cywilnoprawnej dotyczącej „poprowadzeniu spotkania z okazji dnia dziecka w (...) Fabryki - wg autorskiego opracowania”. Z wyjaśnień A. M. (1) wynika, że „ M. D. (1) jest artystką teatralną, która przygotowała autorski scenariusz spotkania z dziećmi. Dokonała wyboru literatury dziecięcej, po czym wcieliła się w rolę lektora i kilku bohaterów literackich”.

W ocenie organu rentowego z analizy powyższej umowy cywilnoprawnej oraz wyjaśnień płatnika składek z dnia 14.03.2017r. wynika, że zawarta przez płatnika i ubezpieczoną umowa cywilnoprawna ma charakter umowy - zlecenia , której przedmiotem jest świadczenie usług co do , których zgodnie z art.750 kc odpowiednio stosuje się przepisy

dotyczące zlecenia, gdyż jest ona nakierowana na podjęcie działań i dokonywanie określonych czynności przez osobę ją realizującą. Ustalono również, że płatnik składek zawarł umowę stanowiącą przedmiot sporu w celu wykonania własnego zobowiązania, a praca w ramach zawartej umowy była wykonywana w imieniu i na rzecz kontrolowanego płatnika.

Przedmiot umowy określony został w sposób czynnościowy, a zatem przedmiotem umowy była czynność (poprowadzenie spotkania), a nie konkretny określony z góry zindywidualizowany rezultat. W spornej umowie wykonawca umowy stosownie do posiadanej wiedzy zobowiązał się jedynie do starannego przeprowadzenia wszystkich czynności niezbędnych do przeprowadzenia spotkania, nie przyjmując na siebie odpowiedzialności za jej rezultat. Ponadto ze sposobu realizacji umowy wynika, że wykonywane czynności przez wykonawcę uzależnione są od obecności innych osób (uczestników spotkania). W takiej sytuacji, jeżeli osiągnięcie rezultatu jest uzależnione od wielu już istniejących lub innych mających dopiero nastąpić zdarzeń, leżących poza oddziaływaniem wykonującego, świadczy to o podejmowaniu zobowiązania starannego działania. O charakterze umowy decyduje jej treść w zakresie wszystkich elementów zobowiązania. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w umowie o dzieło wykonawca zobowiązuje się (wykonać) dostarczyć zamawiającemu dzieła będącego rezultatem działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalonego w skonkretyzowanej przez strony postaci, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Umowa powinna być zatem oceniana ze względu na to, czy przedmiotem świadczenia jest wykonanie w jej rezultacie dzieła, jako wytworu niepowtarzalnego, samoistnego, posiadającego autonomiczną wartość w obrocie.

W oparciu o analizę treści przedstawionej do kontroli umowy cywilnoprawnej, wyjaśnień płatnika składek z dnia 14.03.2017r. organ rentowy stwierdził, iż istnieje związek pomiędzy działalnością płatnika, a czynnościami wykonywanymi ubezpieczoną w ramach tej umowy, co jest cechą charakterystyczną dla umowy zlecenia. Z charakteru wykonywanych przez M. D. czynności w ocenie Oddziału wynika, iż ww. umowa pomimo nazwania jej umową o dzieło jest umową o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o zleceniu. W przypadku spornej umowy brak jest również możliwości przeprowadzenia badania na istnienie wad fizycznych dzieła. Natomiast umowa zlecenie jest umową o dokonanie czynności prawnej na rzecz zleceniodawcy albo o wykonanie określonej czynności faktycznej. Jest to umowa starannego działania i przyjmujący zlecenie nie odpowiada za nie osiągnięcie efektu swojego działania, a jedynie za nie dołożenie należytej staranności. Ten rodzaj umowy zawierany jest w przypadku, gdy umowa dotyczy wykonywania określonych czynności. Z treści przedstawionej do kontroli umowy wynika, że polegała ona na czynieniu, a nie wykonaniu określonego dzieła (rezultatu). Z tych też względów objęcie M. D. obowiązkowym ubezpieczeniem z tytułu wykonywania umowy o świadczenie usług / umowy zlecenia jest uzasadnione.

/ decyzja k.5-8 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji w całości w dniu 7 stycznia 2019 r. złożył pełnomocnik płatnika składek A. M. (1) zarzucając błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, prowadzącą do uznania zawartej przez płatnika z ubezpieczonym umowy o dzieło za umowę zlecenie. Skarżący podniósł, iż organ rentowy nieprawidłowo przyjął, że w stosunku do ubezpieczonej istnieje tytuł obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego wynikający z przepisu art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2 i art. 36 ust. 1, 2, 4 i 11 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 66 ust. 1 pkt 1 e, art. 69 ust 1 i art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i błędnie dokonał ustalenia podstawy wymiaru składek na wyżej wymienione ubezpieczenia. W uzasadnieniu odwołania podniesiono że umowa zawarta pomiędzy płatnikiem a M. D. (1) miała charakter umowy o dzieło.

Mając powyższe na uwadze odwołujący wniósł o

- 1) uchylenie zaskarżonej decyzji,
- 2) zasądzenie na rzecz płatnika składek od organu rentowego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

/odwołanie k. 3-6/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jej oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k.7-9v/.

Na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2019 roku - poprzedzającej wydanie wyroku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie. Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ubezpieczona nie stawiała się i nie zajęła stanowiska w sprawie

/ stanowisko procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:01;13-00:00:06 /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się płatnik –A. M. (1) prowadząca GRUPĘ (...) jest menagerem kultury, prowadzi prywatną wystawę w (...) Fabryki, która działa jako rodzaj salonu kulturalnego. Upowszechnia kulturę i sztukę, edukuje w zakresie twórczości różne grupy odbiorców. Działa na terenie (...) Fabryki. A. M. (1) jest dyrektorem (...). (...) jest marką którą prowadzi.

/bezsporne, wypis (...) k. 46 plik II akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 /

Ubezpieczona M. D. (1) jest aktorka teatralną.

/ bezsporne, wydruk z internetowej bazy (...) pl. K. 2828 -29/

W dniu 30 maja 2016 r. pomiędzy M. D. (1) a GRUPĄ (...) A. M. (1) została zawarta umowa nazwana umową „o dzieło” w ramach której ubezpieczona M. D. (1) zobowiązała się do poprowadzenia spotkania z okazji dnia Dziecka w (...) Fabryki – wg autorskiego opracowania a A. M. (1) do wypłaty wynagrodzenia za „wykonanie dzieła „ w wysokości 300 zł. Termin rozpoczęcia „dzieła „, strony ustaliły na dzień 30.05.2015 a jego zakończenia na 02.06.2015 r.

/ umowa k. 2 plik III akt ZUS/

M. D. (1), przygotowała autorski scenariusz spotkania z dziećmi. Dokonała wyboru literatury dziecięcej, po czym wcieliła się w rolę lektora i kilku bohaterów literackich

/ bezsporne, zeznania wnioskodawczynie protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 //

Opracowanie nie miało formy pisemnej. Ubezpieczona określała sposób wykonania umowy. M. D. miała dużą swobodę. Miała użyć całej swojej wiedzy scenicznej. M. D. została wybrana przez płatnika z uwagi na dotychczasowe osiągnięcia. Została polecona przez Teatr Mały.

/bezsporne, zeznania wnioskodawczynie protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 /

Przedmiotem zawartej umowy było: przybliżenie literatury dziecięcej „T. „; ”O rany J., „; „A u nas w domu” i wzbudzenie większego zainteresowania tą literaturą dzieci i rodziców oraz wzbudzenie zwiększenia zakupów książkowych. Nie chodziło o zwykłe czytanie książki. M. D. miała tak przeprowadzić zajęcia, by dzieci chciały po książkę sięgnąć. Chodziło o zwiększenie zakupów pozycji książkowych oraz zwiększenie świadomości rodziców – jak wykorzystać literaturę, by spędzać owocny czas z dzieckiem. Oczekiwano takiego rezultatu w ramach ustnej umowy.

/bezsporne, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 /

Spotkanie z dziećmi było częścią większego wydarzenia, odbyło się w weekend w sobotę, wśród wystawy wizerunków dzieci, wernisażu, warsztatów twórczych, gdzie dzieci robiły zabawki. Dzieci ruszały się, odtwarzały postacie. Spotkanie miało charakter niekomercyjny jednorazowy.

/bezsporne, dokumentacja fotograficzna k. 36-38, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 /

W wyniku przeprowadzonego spotkania zwiększył się popyt na książki. Pozycje wcześniej zakupione sprzedawały się.

/bezsporne, spis natury k. 30 faktura k. 31 zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 /.

Czas i miejsce spotkania były wcześniej ustalone. Na spotkaniu była obecna osoba wyznaczona przez płatnika.

/bezsporne, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 /

W przypadku spornej umowy nie były potrzebne żadne materiały prócz książek które dostarczył płatnik.

/bezsporne, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 /

Wynagrodzenie było z góry określone miało być płatne „po odbiorze dzieła”

/bezsporne, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;43-00:44:27 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:06- 00:38:14 /

Ubezpieczona wystawiła rachunek do umowy o dzieło.

/rachunek k. 2 plik III akt ZUS/

Z tytułu umów zawartej z płatnikiem umowy M. D. (1) otrzymała wynagrodzenie w wysokości 300 zł.

/rachunek k. 2 plik III akt ZUS/

Płatnik składek nie zgłosił M. D. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania spornej umowy (zainteresowana nie miała innego tytułu ubezpieczenia), a także nie obliczył i nie rozliczył składek.

/okoliczność bezsporna/

W dniach: 28.02 -20.03 2017 r. u płatnika składek przeprowadzono kontrolę w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego przez płatnika składek A. M. (1) . Kontrolą objęto okres od 01.2013r. do 12.2015r. Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli z dnia 20.03.2017r. oraz w załączniku nr 2 do protokołu kontroli. Płatnik zgłosił zastrzeżenia do protokołu kontroli i podniósł, że nie podziela oceny organu rentowego odnoszącej się do przesłanek kwalifikowania umowy, jako umowy zlecenia zamiast umowy o dzieło. Organ rentowy po zapoznaniu się z argumentacją płatnika strony podtrzymał stanowisko zawarte w protokole kontroli.

/okoliczność bezsporna, protokół kontroli k. 1 -17 plik II akt ZUS , załącznik nr 2 i4 do protokołu kontroli plik II k. 18-22 akt ZUS, protokół wyjaśnień k. 23 plik II akt ZUS, zastrzeżenia do protokołu kontroli k. 24 plik II akt ZUS,

informacja sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń k.28 -30 plik II akt ZUS, informacja o sprostowaniu protokołu k. 31-35 zastrzeżenia do protokołu kontroli k. 38 plik II akt ZUS 35 informacja k. 39/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny materiału dowodowego i zważył, co następuje:

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń odwołanie jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Na wstępie podnieść należy, iż ustalony stan faktyczny był niesporny między stronami. Organ rentowy nie kwestionował okoliczności wynikających z zeznań wnioskodawczyni, nadto z uwzględnieniem złożonych w procesie dokumentów strony nie widziały konieczności przesłuchania M. D. w charakterze strony / stanowisko stron protokołów z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:42;21-00:42:22/ Tym samym Sąd na podstawie art. 299 kpc dopuścił dowód z przesłuchania stron ograniczając go jedynie do przesłuchania samej wnioskodawczyni, uznając, iż w tym stanie rzeczy będzie on wystarczający dla wyjaśnienia kwestii istotnej dla rozstrzygnięcia tj. zawarcia i sposobu wykonywania spornej umowy.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 4 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 roku (tekst jednolity Dz.U.2017.1778) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

Z mocy art. 13 pkt. 2 wspomnianej ustawy zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Według art. 9 ust. 1 analizowanej ustawy pracownicy spełniający jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów mogą dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a.

Wspomniany wyżej art. 9 ust. 1a. stanowi zaś, że ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy (...) w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a, podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

Z kolei w myśl art. 9 ust. 4a analizowanej ustawy zleceniobiorcy, mający ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli równocześnie nie pozostają w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 4b.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Natomiast art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi,

iż podstawę wymiaru składek ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2.

Zważyć także należy, że stosownie do art. 9 ust. 6 w/w ustawy osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8, art. 6a ust. 1 i art. 6b ust. 1, a także osoby przebywające na urloпах wychowawczych podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym albo odpowiednio ubezpieczeniu emerytalnemu, jeżeli nie mają ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie mają innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych.

Na wstępie należy podkreślić, iż stosownie do art. 353¹ k.c. strony mogą dokonać wyboru rodzaju łączącego je stosunku prawnego, nie oznacza to jednak dowolności, bowiem przywołany przepis wprost wymaga, aby treść umowy nie sprzeciwiała się naturze danego stosunku prawnego, jego społeczno-gospodarczemu przeznaczeniu i ustawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2010 r., II UK 334/09, LEX nr 604221).

Umowa zlecenia i umowa o dzieło to podstawowe kontrakty usługowe, konkurencyjne w stosunku do umowy o pracę. Różnica między tymi dwoma rodzajami umów jest dla podmiotów zatrudniających bardzo istotna, bowiem wiąże się z różnymi konsekwencjami prawnymi. Prawidłowa kwalifikacja zawieranej umowy nie zawsze jednak jest sprawą prostą. I tak np. podczas gdy umowy o dzieło rodzą określone obowiązki z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych odnośnie naliczania i odprowadzania składek ubezpieczeniowych tylko wówczas, gdy są zawierane z własnymi pracownikami, to umowy zlecenia pociągają za sobą skutki ubezpieczeniowe bez względu na to, z kim są zawierane - z własnym pracownikiem czy z osobą z zewnątrz. Zatem jeśli dana umowa zostanie błędnie uznana nie za umowę o dzieło, ale za umowę zlecenia, to naliczenie w stosunku do niej składek na ZUS będzie niedozwolone, podobnie jak brak naliczenia składek w przypadku umowy zlecenia, która niewłaściwie została zakwalifikowana jako umowa o dzieło. Decydująca jest treść, a nie nazwa umowy. Aby prawidłowo ustalić, z jaką umową mamy w danym przypadku do czynienia, tzn. czy jest to umowa zlecenia, czy umowa o dzieło, należy kierować się jej treścią i zadaniem, jakie osoba zatrudniana ma do wykonania, czyli istotą obowiązków umownych, jakie osoba ta na siebie przyjmuje.

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył kwalifikacji prawnej umowy nazwanej „umową o dzieło” jaką odwołujący się płatnik zawarł z zainteresowaną. Kwestią sporną było, czy strony istotnie zawarły umowę o dzieło, nierodzącą obowiązku ubezpieczenia społecznego, czy też zawarły umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, a pochodną tego jest ustalenie obowiązku uiszczenia odpowiednich składek ubezpieczeniowych.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii wskazać należy, iż stosownie do art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym do umowy o świadczenie usług stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). W doktrynie panuje pogląd, zgodnie z którym przedmiotem umowy o świadczenie usług jest dokonanie określonej czynności faktycznej, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Chodzi tu zatem o umowy zobowiązujące do dokonania jednej lub wielu czynności faktycznych (także stałego ich dokonywania).

Zgodnie zaś z treścią art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Nie ulega wątpliwości, że przepisy o zleceniu nie mają zastosowania do czynności będących przedmiotem umowy o dzieło, bowiem wykonanie dzieła, zgodnie

z prezentowanym w doktrynie poglądem, nie mieści się w pojęciu usługi w rozumieniu przywołanego art. 750 k.c.

Umowę o dzieło zalicza się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły

w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane

w celu osiągnięcia tego wyniku /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r. sygn. III AUr 357/93, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych rok 1994, Nr 6, poz. 49, str. 63; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 stycznia 2006 r. sygn. III AUa 1700/05, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych rok 2008, Nr 3, poz. 5, str. 55; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 1967 r. sygn. I CR 500/66; opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna, Pracy i (...) rok 1968, Nr 1, poz. 5/.

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, o jaki umawiają się strony, musi być z góry określony, i może przyjmować zarówno postać materialną, jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest to, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia także wymaga, że celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Tymczasem umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Kolejną cechą umowy dzieła jest brak stosunku zależności lub podporządkowania pomiędzy zamawiającym, a przyjmującym zamówienie. Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest w zasadzie uznaniu przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2000 r. sygn. II UKN 386/99, opubl. OSNP 2001/16/522). Przyjmujący zamówienie odpowiada zatem za jakość dzieła i określa metodologię jego wykonania. Dzieło powinno jednak posiadać cechy określone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Wykonanie dzieła zwykle wymaga określonych kwalifikacji, umiejętności i środków (W. C., Zobowiązania, 2007, s. 464).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy zważył, że poprowadzenie spotkania /zajęć warsztatów/ mającego wzbudzać zainteresowanie literaturą dziecięcą, nie ma charakteru czynności przynoszących konkretny, indywidualny rezultat niematerialny, lecz jest realizowane w ramach starannego działania, właściwego wykonaniu usług, choćby bez nadzoru ze strony zamawiającego (por. odpowiednio wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 1970 r. II PR 298/69 niepublikowany oraz z dnia 28 marca 2000 r. II UKN 386/99 OSNAPiUS 2001 nr 16 poz. 522 i z dnia 5 grudnia 2000 r. I PKN 127/2000 OSNAPiUS 2002 nr 15 poz. 356).

Nie stanowi umowy o dzieło umowa o przeprowadzenie cyklu bliżej niesprecyzowanych wykładów /spotkań, zajęć/ z danej dziedziny wiedzy /czy analogicznie jak w rozpoznawanym przypadku kultury czy sztuki/, których tematy pozostawiono do uznania wykładowcy, bowiem wskazuje to, że zamawiający nie jest zainteresowany określonym dziełem (utworem) intelektualnym o indywidualnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ale przekazywaniem odbiorcom wykładu wiedzy z danej dyscypliny./Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2018 r., III AUa 643/17 LEX nr 2471762/

Jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych./Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 14 grudnia 2017 r. III AUa 476/17/. Sprawdzian taki jest zaś niemożliwy do przeprowadzenia, jeśli strony nie określiły w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło. Taki brak kryteriów określających pożądaną przez zamawiającego wynik (wytwór) umowy prowadzi do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat. Biorąc to pod uwagę, w przypadku umowy o dzieło autorskie w postaci utworu naukowego (wykładu) – co należy również odnieść do autorskich spotkań warsztatów -, przesłanką przedmiotowo istotną (przesądającą) jest jego zakres, którego wskazanie nie może się

ograniczać do danej dziedziny nauki (kultury czy sztuki). Tak bowiem szeroko ujęty przedmiot umowy uniemożliwia jego identyfikację wśród innych utworów intelektualnych dotyczących tego samego zakresu. Istotą wykładu, jako dzieła autorskiego, jest jego treść zawierająca przekaz określonej myśli intelektualnej twórcy, której granice wytycza z góry zamówiony temat. Skoro w momencie zawierania umowy temat wykładu jest nieznanym, to nie jest możliwy do ustalenia (zidentyfikowania) jej rezultat (por. odpowiednio np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., II UK 103/13; z dnia 14 listopada 2013 r., II UK 115/13; z dnia 6 sierpnia 2014 r., II UK 566/13).

Zgodnie z treścią umów, jakie odwołujący się płatnik zawarł z zainteresowaną przedmiotem dzieła było: poprowadzenia spotkania z okazji Dnia Dziecka w (...) Fabryki – wg autorskiego opracowania

Na podstawie niekwestionowanych zeznań wnioskodawczyni Sąd ustalił, że zainteresowana wykonywała czynności w imieniu i na rzecz odwołującego się. Ubezpieczona wykonywała przyjęte na siebie na podstawie spornej umowy zobowiązanie poprzez odpowiednie czynności, do których należało przede wszystkim autorskie opracowanie programu spotkania wyboru literatury, który był przedstawiany ramowo ustnie płatnikowi, a następnie przeprowadzenie tego spotkania. Zajęcia były prowadzone na podstawie ustalonego planu w miejscu i czasie wskazanym przez płatnika, miały charakter niekomercyjny i miały prowadzić do zwiększenia zainteresowania literaturą oraz pobudzać zwiększenie zakupu pozycji książkowych.

Należy podkreślić, że w umowach łączących płatnika z zainteresowaną nie określono zindywidualizowanego przedmiotu. Przedmiot umów został sformułowany zbyt ogólnie - poprowadzenie spotkania z okazji dnia Dziecka w (...) Fabryki – wg autorskiego opracowania - co wprowadza do umowy element losowości czy niepewności, który nie powinien wystąpić w umowie o dzieło. W umowie nie wskazano konkretnego, ściśle określonego celu. Jedynie zlecono w określonym przedziale czasowym realizację pewnych czynności polegających na przygotowaniu i przeprowadzeniu spotkania z określonej dość szeroko dziedziny tj. literatury dziecięcej co miało doprowadzić do zwiększenia popytu na książki, czy zwiększenia zainteresowania literaturą dziecięcą. Nie wskazano na obowiązek sprzedaży konkretnej ilości książek, ponadto powodzenie powierzonego zadania było uzależnione od elementu losowego niezależnego od realizującego umowę a mianowicie uczestnictwa w warsztatach dzieci. Zajęcia były przeprowadzane w ustalonym terminie i miejscu. Tak określony przedmiot umowy nie charakteryzuje się jednak wymaganą cechą indywidualizującą utwór (dzieło), przede wszystkim dlatego że nie konkretyzuje tematu spotkania. Oznacza to, że temat spotkania pozostawiono do uznania wykonawcy, a więc w momencie zawierania umów nie był on znany. Nie można więc przyjąć, aby zamawiający wymagał od wykonawcy osiągnięcia konkretnego, indywidualnie oznaczonego wytworu, który poddawałby się sprawdzianowi w aspekcie wykonania umowy zgodnie z zamówieniem. Zainteresowana została zobowiązana do wyboru literatury i kształtowania za pomocą umiejętności scenicznych zainteresowań czytelnicy uczestników warsztatów w formie prezentacji w czasie spotkania wynikającej z umowy, ale taka forma prowadzenia zajęć nie przesądza o ich wykonywaniu w ramach umowy o dzieło, gdyż jest także zwykle stosowana przez osoby nauczające czy tylko reklamujące dany produkt na podstawie umów o pracę czy umów o świadczenie usług. Z tak określonego celu umowy (wzbudzenie zainteresowania literaturą dziecięcą rodziców i dzieci) nie mógł wynikać obiektywnie osiągalny i pewny rezultat. Chodziło więc o wykonanie określonej, technicznej, a nie twórczej czynności bez względu na to, jaki rezultat ta czynność przyniesie. Jedynie pośrednio oczekiwano wzrostu sprzedaży książek z literaturą dziecięcą. W konsekwencji przedmiotem umów była określona czynność (czynności), a nie jej wynik, co przesądza o ich kwalifikacji jako umów starannego działania - umów o świadczenie usług (art. 750 k.c.).

W przypadku przeprowadzenia spotkania, zajęć, warsztatu nie występuje żaden rezultat ucieleśniony w jakiegokolwiek postaci. Jest to wyłącznie staranne działanie wykonawcy umowy, który stosownie do posiadanej wiedzy i umiejętności, ma ją przekazać dzieciom. Poziom zainteresowania literaturą po takich warsztatach nie może być utożsamiany z wymaganym rezultatem. Wkład w postaci wysiłku umysłowego, autorskiego i artystycznego zaangażowania wymagany jest przy każdej pracy takiego rodzaju i jest wykładnikiem tylko obowiązku starannego działania. Czynnością końcową było przeprowadzenie przez zainteresowaną spotkania -zajęć o charakterze niekomercyjnej atrakcji, a więc typowej usługi kulturalnej i to na rzecz podmiotu zajmującego się kulturą.

Ponadto, nie jest możliwe ustalenie, w jaki sposób sprawdzano prawidłowość przygotowania i przeprowadzenia spotkania z oczekiwanym stanem, a w rezultacie jakimi wadami fizycznymi mógłby być obciążony rezultat aktorskiej pracy zainteresowanej i w oparciu o jakie kryteria należałoby oceniać wystąpienie takich ewentualnych wad. Ocena sprzedaży książek nie świadczy bowiem o tym iż zainteresowana umowę zrealizowała sama zaś sprzedaż nie stanowiła jej przedmiotu. Z zeznań wnioskodawczyni wynikało także, że ocena, czy umowa została prawidłowo wykonana miała wynikać z obserwacji osoby wyznaczonej przez płatnika, a zatem była utożsamiana z przeprowadzeniem spotkania, a nie z jakimś konkretnym rezultatem, który był precyzowany przez płatnika w toku postępowania.

Należy również zwrócić uwagę na sposób określenia wynagrodzenia wynikającego z umowy. W odniesieniu do umowy o dzieło istnieje związek wynagrodzenia z samym dziełem - jego wartością, a nie jak w przypadku usługi - z jej ilością, jakością i rodzajem. Generalnie wynagrodzenie z umowy o dzieło określa się w sposób ryczałtowy lub kosztorysowy. Z umowy zwartej z zainteresowaną wynika, że wynagrodzenie było określone jednorazową stawką i choć było płatne po wykonaniu zobowiązania, nie było poprzedzone stricte odbiorem „dzieła” w jakiegokolwiek części np. w związku z rozliczeniem sprzedaży. To zaś wskazuje na zapłatę za umowę starannego działania.

W ocenie Sądu czynności będące przedmiotem umowy zawartej pomiędzy zainteresowaną a odwołującym nie mogą być uznane za czynności przynoszące konkretny i zindywidualizowany rezultat, możliwy do obiektywnej weryfikacji. Nie jest możliwe określenie - a co więcej nie określa tego umowa- jaki rezultat materialny (rzecz, czy zespół rzeczy) lub niematerialny miałby powstać w efekcie wykonywania tych czynności (innymi słowy, co miałoby stanowić dzieło). W istocie zawarta umowa kładła nacisk nie na pożądany efekt pracy osoby je wykonującej, lecz na to, że w określonym czasie miała ona wykonać konkretne prace - przeprowadzić w ramach spotkania artystyczne warsztaty dla dzieci. To zaś sprowadza się do wniosku, że celem zawartej umowy były ogólnie pojęte czynności polegające na przeprowadzeniu zajęć, a nie określony rezultat tych czynności.

Takiemu zobowiązaniu nie można przypisać cech essentialia negotii umowy o dzieło, a oczekiwania stron towarzyszące zawieraniu i wykonywaniu tej umowy nazywanej przez strony umową o dzieło, mogły się zrealizować wyłącznie jako elementy innej umowy - umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, które są regulowane w art. 750 k.c.

Nadto istotą umowy o dzieło jest to, by jej rezultat był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Zainteresowania literaturą nabytego w wyniku uczestnictwa w spotkaniu z ubezpieczoną nie można potraktować jako "dzieło". Istotnym jest to, że prowadzący takie zajęcia nie może zagwarantować, że każdy z ich uczestników pozyska wrażliwość czytelniczą. Zaakcentować także trzeba, iż zainteresowana przy wykonywaniu zobowiązań umownych była w pewnym stopniu kontrolowana pod względem formalnym, bowiem prowadziła zajęcia w określonym czasie i miejscu, nadto w obecności osoby wyznaczonej przez płatnika. Tymczasem dla umowy o dzieło charakterystyczna jest swoboda wykonawcy, w tym co do wymiaru czasu, w jakim wykonuje dzieło. Wykonanie umowy zależało także od aktywnego udziału uczestników, na co ubezpieczona jako ewentualny twórca nie mogła mieć żadnego wpływu. Należy zwrócić uwagę, że przedmiot umowy został określony w sposób czynnościowy - przeprowadzenie, spotkania a nie konkretny określony z góry zindywidualizowany rezultat. Efektem pośrednio mogła być sprzedaż książek, ale to w umowie o dzieło nie zostało sprecyzowane.

Tym samym w ocenie Sądu czynności polegające na prowadzeniu zajęć w ramach spotkania na Dzień Dziecka nie mają charakteru czynności przynoszących konkretny materialny rezultat, podlegający ocenie i ewentualnej odpowiedzialności za wady (art. 637 KC - uprawnienia z tytułu rękojmi), lecz w istocie były one realizowane w ramach umów starannego działania, mających charakter umów zlecenia (umów o świadczenie usług). Treścią zobowiązania zainteresowanej nie był konkretny wynik odpowiadający pewnym z góry ustalonym warunkom, lecz wykonywanie określonych czynności polegających na poprowadzeniu zajęć dla dzieci. Za wykonane czynności, to jest za przeprowadzenie zajęć artystycznych według opracowanego autorskiego programu a nie za osiągnięcie indywidualnie oznaczonego rezultatu, zainteresowana otrzymywała umówione wynagrodzenie.

Wobec powyższego wykonywanie pracy przez zainteresowaną na podstawie zakwestionowanej przez organ rentowy umowy, rodziło dla zainteresowanej tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy, stanowi osiągnięty na podstawie umowy przychód.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy w Łodzi orzekł jak w wyroku.

Stosownie do wyników postępowania, na podstawie art. 98 k.p.c., Sąd obciążył odwołującego się płatnika obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez organ rentowy. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U.2018.265 t.j).

.